

DE TRIBUNE

Redactie-adres:
D. J. WIJNKOOP, Pretoriusplein 3.
Amsterdam.

SOC. DEM. ORGAAN

Administratie-adres:
Gysbrecht van Aemstelstraat 32
Amsterdam.

Orgaan van de Soc.-Dem. Partij (S. D. P.).
VERSCHIJNT WOENSDAGS EN ZATERDAGS.

REDACTIE: J. C. CETON, H. GORTER,
W. v. RAVESTEIJN en D. J. WIJNKOOP.

Abonnement bij vooruitbetaling fr. p. p. 60 cent per 3 mnd
Weekabonnement 5 ct. voor de 2 nrs. - Losse nrs. 3 ct.
ADVERTENTIËN 10 CENT PER REGEL.

INHOUD: Agenda 6e Jaar-Kongres S. D. P. — Tegen
Uitbreiding Landstorm. — Op tegen den bloedwet! — De
Strijd tegen het Militarisme. — De Oorlog: Een historische
Week. — Adhaesie! — Pruisische Onbeschaamdheid. — Uit
de Vakbeweging: Centralisatie. — Een Protest-Motie. —
Van de afdelingen.

Zesde Jaar-Kongres der Sociaal-Demokratische Partij (S.D.P.) in Nederland

te houden in het Hotel de l'Europe op het
Vreeburg te Utrecht, Zaterdagavond 26 Juni en
Zondag 27 Juni a.s.

Aanvang Zaterdagavond 7 uur. Opening
der zaal 6 uur.

Aanvang Zondagmorgen 9 uur. Aanvang
middagzitting 2 uur.

AGENDA.

1. Openingsrede door de Voorzitter.
2. Mededeelingen.
3. Jaarverslag van de Partij. Bespreking van het
Partij-Bestuur.
4. Financieel Verslag van de Partij.
5. Redactie van De Tribune.
6. Administratie Tribune en Brosjureshandel.
7. Kommissie van Geschillen en Kommissie van
Beheer voor De Tribune.
8. Verkiezing Propagandist.
9. Kongres-Voorstellen betreffende:
  - I. De Internationale.
  - II. De Meiviering.
  - III. De Propaganda.
  - IV. De Rev. Soc. Clubs.
  - V. De Vakbeweging.
  - VI. Verkiezingen.
  - VII. Volkswapening. Hierover zal een referaat
worden gehouden.
  - VIII. Vrouwenclubs.
  - IX. Het oprichten van een Dagblad.
10. Vaststelling van de plaats van het volgend
Jaar-Kongres.

N.B. Partijgenooten hebben toegang op vertoon
van diploma. Voor niet-partijgenooten is de entree
10 cents.

Zondagavond openbare bijeenkomst in
Hotel de l'Europe op het Vreeburg.

Spreker: Dr. J. A. N. Knuttel.
Opvoering van Herman Gorters gedicht „Pan”
voor deklamatie, koor en solo-zang.
Vioolspel. Zang met piano-begeleiding.
Ook hier hebben partijgenooten toegang op ver-
toon van diploma. Niet-partijgenooten betalen 10 cts.

Rektifikatie. In het Woensdagnummer staat in de
tweede resolutie van Bussum over Volkswapening
in de 6e alinea: „als doel van het leger“. Dit moet
zijn: „als deel van het leger“. En in het vorige
Woensdagnummer staat in het amendement-Utrecht
op het Propaganda-voorstel Rotterdam in de 2e
regel: „propaganda“. Dit moet zijn: „beginselen”.

Belangrijk voor de discussie:

„Volkswapening”, door D. J. Wijnkoop. 16 Bladz.
2 cents, fr. p. p. 3 cents. Voor de afd. 100 stuks
voor f1.50. Bestellingen bij Drukkerij „De Strijd”,
Gijzbr. v. Aemstelstraat 32, Amsterdam.

Tegen Uitbreiding Landstorm.

Het volgend adres werd verzonden:

Aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal
geven te kennen ondergetekenden D. J. Wijnkoop
en A. Grootveld, respectievelijk Voorzitter en Sekre-
taris van het Landelijk Agitatie-Komitee der Samen-
werkende Arbeiders-Vereenigingen (S. A. V.) tegen
de Oorlog en zijn Gevolgen, als zoodanig domicilie
kiezend ten huize van de eerst-ondergeteekende D.
J. Wijnkoop, Amsterdam, Pretoriusplein 3 III,

in dezen niet persoonlijk optredend, maar namens
de bij voornoemd Komitee aangesloten landelijke
vereenigingen en plaatselijke komitees, tezamen
omvattend ruim 30000 personen,

dat zij hebben kennis genomen van het wets-
ontwerp tot uitbreiding van de landstorm, door de
Ministers van Oorlog, van Marine en van Binnen-
landsche Zaken, d.d. 4 Juni aan de Tweede Kamer
voorgesteld,

dat zij van oordeel zijn dat wat door de genoemde
Ministers in de Memorie van Toelichting van dit
wetsontwerp wordt genoemd landsverdediging in
werkelijkheid slechts beteekent verdediging van de
belangen van het Nederlandsche kapitaal, en dat zij
van meening zijn dat het arbeidende volk niet
geroepen is en niet geroepen mag worden tot de
verdediging van de kapitaalsbelangen,

dat zij bovendien van oordeel zijn dat onze
weermacht en elke versterking van de weermacht
steeds, maar bovenal in de tegenwoordige tijds-
omstandigheden, niet de vrede maar de oorlog
voorbereidt, en dat er maar èen middel is om
algemeen onze wil tot de vrede kenbaar te maken,
en wel door een besluit tot onmiddellijke demo-
bilisatie,

weshalve zij uw Kollege met de meeste aandrang
verzoeken bovengenoemd wetsontwerp niet aan te
nemen.

Hetwelk doënde

D. J. Wijnkoop.

A. Grootveld.

Amsterdam, 17 Juni 1915.

Op tegen de bloedwet.

Mannen en vrouwen van Nederland, een zeer
ernstig gevaar bedreigt onze arbeidersklasse.

Op aansporing van een 22-tal bloedkerels heeft
de Nederlandsche regeering een wetsvoorstel aan-
hangig gemaakt om alle weerbare mannen tot hun
40ste jaar op te roepen voor de *algemeene oefen-
en dienstplicht*. De landstormwet zal daartoe èen
een Wijziging ondergaan en dit zal ongetwijfeld tot
wet verheven worden, indien wij niet onzerzijds alles
in het werk stellen om dit monsterachtige wets-
voorstel naar de prullemand te verwijzen.

Alle partijen, tot zelfs de sociaal-democratische
Kamerfractie zal de regeering in hare plannen
steunen.

De Nederlandsche pers: „Het Handelsblad“, „De
(oude) Groene Amsterdammer“, de „Telegraaf“, de
„Courant“ en zelfs „Het Volk“ het officieele orgaan
van de S. D. A. P. hitsen voortdurend het volk tot

den oorlog op. Alle zeilen worden dus van die zijde
bijgezet ook Nederland in den oorlog te sleuren.

Het Landelijk Agitatie Comité tegen den oorlog
wenscht geen middel onbeproefd te laten tegen het
misdadig gedoe van de bezittende en regeerende
klasse en belegt daarom op

Zondag 4 Juli

een groote *Landelijke protestmeeting* op het sport-
terrein de „Ijclub“ en in de groote zaal van het
Concertgebouw.

Deze betooging tegen het misdadige drijven naar
menschenlaching en landroof moet slagen. Uit alle
oorden van ons land moet het stroomen naar Amster-
dam; geen duizenden, doch tienduizenden arbeiders
moeten dit protest door hun tegenwoordigheid
steunen. Op plaatsen waar dit nog mogelijk is houde
men voorbereidende meetings. Men organiseere elken
Zondag en zoo mogelijk op verschillende avonden
der week fietstochten door de stad en vestige de
aandacht op onze Landelijke Protestmeeting welke
Zondag 4 Juli te Amsterdam gehouden zal worden.

Men late zooveel mogelijk extra-treinen loopen,
organiseere boot- en fietstochten naar Amsterdam.
Men vorme reisclubs, kortom de organisaties in den
lande zijn verplicht alles te doen wat tot het wel-
slagen van deze protestmeeting gedaan kan worden.

Wij geven verder in overweging waar men extra-
treinen laat loopen of bootochten organiseert de
entreprijs 10 cent voor toegang tot de meeting bij
de reiskosten te rekenen, dat voorkomt gedrang aan
de ingangen van de zaal en het meetingterrein. De
ontvangen entreegelden worden vóór den 2 Juli aan
den penningmeester van het Landelijk Agitatie-
comité opgezonden.

Mannen en vrouwen van Nederland, wij zeggen
tot U dat de tijden ernstig zijn. Onze, de revolutio-
naire arbeidersbeweging is in Nederland de enige
beweging welke zich vanaf den beginne van den
Europeeschen oorlog tot nu toe door woorden heeft
verzet; doch nu geven geen woorden meer, nu zullen
wij door

de daad

moeten toonen dat het ons ernst is. Als wij ons leven
moeten offeren dan toch zeker liever voor *onze zaak*,
dan voor een gewetenlooze kapitalistenbent, welke
ook in vredetijd teert op onze arbeidskracht. Ons
parool zij:

Nu of nooit.

Weg met den oorlog, weg met de algemeene oefen-
en dienstplicht, op voor demobilisatie, weg met het
monster militarisme, op voor den wereldvrede, op
voor het socialisme.

De Samenwerkende Arbeiders-Vereenigingen.

Steunpenning.

De kleine honderd gulden die opgebracht zijn
voor de verdedigingskosten in het geding tegen
Wijnkoop zijn nog niet voldoende voor het eerste
proces. Willen de partijgenooten dus dat we in
deze principiële zaak in hooger beroep gaan — en
dat is zeer noodig — dan dienen we door èen
stroom van kleine en groote bedragen daartoe
onmiddellijk in staat gesteld te worden. Zend dus
uw bijdragen aan het Partij-Sekretariaat. We moeten
de spreek-vrijheid verdedigen tegen de opkomende
Russische manieren van de Hollandsche justitie.

J. C. Ceton, Amsterdam,

Lains Nekstraat 33 III.

De strijd tegen het militarisme.

Wanneer wij de vraag stellen, waarom een aantal socialistischen, die niet tevreden zijn met de slappe en onderdanige houding der S. D. A. P. tegenover de heerschende klasse, toch niet bij de S. D. P. zijn gekomen, maar een eigen organisatie in de „rev. soc. clubs“ stichten, dan worden wij uit het doel, dat zij zich stellen, uit hun program, niet veel wijzer. Want al het goeds, wat zij willen doen, wordt ook door de S. D. P. gedaan. Toch is het natuurlijk geen vergissing of misverstand, dat zij niet bij de S. D. P. gaan — sommigen waren vroeger al eens bij ons en zijn toen weer naar de S. D. A. P. teruggekeerd — er is een werkelijk verschil tusschen ons. Om dat te leeren kennen, moeten wij de opvattingen en denkbeelden beschouwen, waarvan zij uitgaan en die met de onze vergelijken; dan eerst kunnen wij onze verschillen klaar doorzien, en dan eerst is het mogelijk in debat met hen alle bijzonderheden, alle persoonlijke animositeit opzij te zetten en over de zakelijke grondslagen van gedachten te wisselen. Wij kunnen daarbij aanknopen aan het artikel, dat Mevr. Roland Holst, de geestelijke leider van de in de clubs vertegenwoordigende richting, in de *Nieuwe Tijd* over „De strijd tegen het militarisme in Nederland“ schreef.

Wat Mevr. Holst daar zegt over het reusachtige groeien van het militarisme hier te lande, kan geheel door ons onderschreven worden; zij ziet de verschijnselen heel goed, laat zich niet door schoon-schijnende leuzen bedotten; zij wil strijden met felheid en energie en haar scherpe kritiek is volkomen juist. Maar deze kritiek blijft aan het verschijnsel van het militarisme hangen en springt niet ver genoeg in de diepte, tot de oorzaken door. Wie alleen dit verschijnsel ziet, kan diep en scherp voelen, hoe verderfelijk het is, hoe het de volkeren onderdrukt, in boeien slaat, en vernietigt; hij kan tot strijd opwekken; maar juist, omdat hij het als zulk een monsterachtige waanzin beschouwt, zal hij den strijd te licht achten, zal hij allicht gelooven, dat met sterke vurige opwekkingen de massa's tot verzet te brengen en zoo het monster te bedwingen zal zijn. Wij zeggen daartegenover dan: het militarisme en zijn groei is geen monsterachtige waanzin, het is volkomen rationeel en natuurlijk, het behoort logisch bij de moderne ontwikkeling van het kapitalisme, het wortelt diep in de grondslagen van de moderne maatschappij. Daarom is het militarisme als afzonderlijk verschijnsel niet met vrucht te bestrijden en te weerstaan; het is alleen te vernietigen door den strijd tegen de geheele maatschappijorde, waartoe het als noodzakelijk werktuig behoort. Wij hebben niet te doen met een drie-eenheid van verderfelijke verschijnselen nationalisme-imperialisme-militarisme; wij hebben te doen met een moderne groeivorm van het kapitalisme, die nieuwe opvattingen, een nieuwe wil, nieuw fel streven in de geheele bezittende klasse wakker roept, en die wij met den naam imperialisme betitelen; militarisme en nationalisme zijn zijn materiele en zijn geestelijke werktuigen, die het scheidt, versterkt, ontwikkelt, opkweekt, omdat het ze noodig heeft. Het militarisme is niet de wortel van het kwaad, dat de volkeren bedreigt en bedrukt, maar het is zijn afzichtelijke kop, niet de oorzaak, maar het gevolg. Gevolgen kunnen alleen bestreden worden door de oorzaken op te heffen.

Dit is niet een kwestie van dorre theoretische geleerdheid. Ontbreekt het krachtige klare inzicht voor dezen samenhang, dan is de weg open voor allerlei afdwaling in taktiek. Dan komt men maar al te licht tot de oppervlakkige methode, die vóór den oorlog in de Duitse partij zoo algemeen was in de propaganda: geweldig te donderen en te schetteren tegen het militarisme, in plaats van rustig-ernstig de macht tegen hem op te bouwen, en daardoor op 't oogenblik van beslissing weerloos te staan en gehoorzaam te moeten bukken. Dan komt men maar al te licht tot de kleinkapitalistische utopie van Kautsky, die met behulp van het brave vredelievende deel der bourgeoisie het „onnatuurlijke“ gewelddadig-imperialistische van het moderne kapitalisme wil opheffen, de geschiedenis tot omkeer dwingen en het oude vreedzame dragelijke kapitalisme weer terug brengen. Dan komt men maar al te licht tot de reaktionair-kleinburgerlijke opvatting van leidende mannen der S. D. A. P., dat dat gemeene Duitse militarisme geslagen en vernietigd moet worden, om een duurzame vrede in Europa te krijgen — een opvatting, die op een geschikt moment regelrecht in de kaart van den oorlogsgezinde regeering kan spelen. Hoezeer het in dezen tijd van lamheid en inzinking der arbeidersbeweging

ook goed doet, den wil en de lust tot strijd te zien: wanneer het allernoodigste inzicht en begrip van den samenhang der verschijnselen ontbreekt of er geen acht op geslagen wordt, heeft de strijd alle kans in een moeras te verloopen.

Wanneer wij zeggen, dat het militarisme in dit stadium van het kapitalisme noodzakelijk, natuurlijk, onvermijdelijk is, dan beteekent dat niet een opgeven van den strijd er tegen, maar integendeel, *den strijd op een hooger en breederen grondslag stellen, den strijd groter en algemeener maken.* Het militarisme kan niet direkt, maar alleen indirekt aangetast worden, door het geheele kapitalisme in zijn imperialistische vorm te ondermijnen. Dit kan alleen, door tegenover de reusachtige zelfbewuste macht van de bourgeoisie, die het militarisme wil — beter nog: steeds meer *begint* te willen, steeds meer met bewustheid *wordt*, wat wij hier als haar moderne wezen vaststellen, steeds meer *daarheen groeit*, — *de macht van het proletariaat opbouwen.* Deze macht wordt niet opgebouwd door alleen maar een volksbeweging tegen het militarisme op te wekken; zelfs al zou dit kunnen en gebeuren, dan zou die beweging na korten tijd na eenige schijnsuccessen weer ineenzinken, terwijl de georganiseerde macht der bourgeoisie blijft. Deze macht kan alleen opgroeien door strijd op alle gebied, op het geheele terrein der politiek, in den vakstrijd tegen de ondernemers, door langzaam en geduldig opbouwen van de organisatie en van klaar inzicht en strijdvaardigheid daarin. Beteekent dat dan, dat we dus het militarisme maar ongestoord moeten laten groeien, tot de organisatie van het proletariaat machtig genoeg is, het neer te slaan en te vernietigen? Neen, want alle ervaring in de geschiedenis van den klassenstrijd leert, dat de bezittende klasse bij krachtig optreden der arbeiders al iets toegeeft, ook al kunnen deze haar nog lang niet overwinnen. Dat de groote socialistische partijen zich zonder slag of stoot, zonder protest of strijd onderworpen hebben aan het nationalisme, heeft de bourgeoisie zoo brutaal en dapper gemaakt en daarom steekt het militarisme nu zoo reusachtig den kop op. Komt er een krachtige strijd met sterke macht van het proletariaat, dan moet de bourgeoisie veel voorzichtiger optreden, dan kan het militarisme slechts langzamer, moeitvoller groeien en moet zijn eischen wat intoomen. *De opbouw van de macht van het proletariaat is niet slechts voor de toekomst, maar ook voor het oogenblik van groote beteekenis.*

In één opzicht heeft de „strijd tegen het militarisme“ toch een groote beteekenis, en dit wordt — meestal halfbewust en instinktief — gevoeld door de verdedigers van deze leuze en geeft hun het besef, dat ze tóch getijk hebben. Het militarisme is de felste uiting van het moderne kapitalisme, die het zwaarste drukt, en is daarom het meest geschikt, de massa's tot verzet te wekken: Wie onder het kastijden met roeden onderworpen bleef, moet opspringen als hij met schorpioenen gekastijd wordt; hier is dus de weg, om de volkeren tot een algemeen verzet tegen hun heerschers te brengen. Deze gedachtengang is zeker juist, en hierin ligt de beteekenis van het geheele imperialisme voor den vrijheidsstrijd van het proletariaat. Maar toch ligt er iets primitiefs in deze opvatting. Geloof men werkelijk, dat de massa's daarom zoo rustig blijven, omdat ze het militarisme zoo prettig vinden, zoo graag in de kazerne of de loopgraven liggen en exerceeren, zoo dankbaar duur oorlogsbrood eten? Geloof men, dat ze niet weten en voelen, vaak met sterke doffe haat, dat het militarisme hun vijand is en hen onderdrukt en vernietigen wil? Waarom blijven ze dan stom en geduldig, zonder verzet? Omdat ze zich zwak en machteloos voelen. Zij voelen instinktief geheel juist en terecht, dat ze machteloos zijn en dat met een enkele opslaaing en uitbarsting niets te bereiken is. *Zij zien den weg niet*, die rechtuit naar een duurzame overwinning voert. Zij kunnen hem niet zien, omdat de factoren, die voor de overwinning noodig zijn, nog buiten hun gezichtskring liggen: n.l. algemeen klassebewustzijn, breed inzicht, sterke organisatie. Waar deze algemeen en massaal voorhanden zijn, als praktische dingen, waarvan iedereen de kracht kent, daar wordt de weg naar het doel helder, daar kan men over de zege spreken als iets in de verte zichtbaars en mogelijks. Zoo was het eenigszins in Duitsland; maar hier in Holland is nauwelijks een begin van die dingen, en ziet en kent men hun werking dus niet uit eigen ervaring. Alleen een groeien van de *algemeene* beweging kan dit vertrouwen in den strijd geven, dat noodig is, om tot massaal verzet te komen.

Daarmee komen wij weer tot hetzelfde besluit: *slechts als deel van den algemeenen strijd tegen het kapitalisme kan de strijd tegen het militarisme resul-*

taat hebben. In dit grooter geheel komt hij eerst tot zijn recht en zijn groote volle waarde. Al wat door krachtige redevoering en opwekking tot strijd als opbruisen van verontwaardiging en oplaaiende geestdrift of vastbeslotenheid gewonnen wordt en anders weer vervliegen zou of in doellooze individuele daden van verzet nutteloos verspild wordt, wordt nu vastgelegd en bewaard als een groeiende organisatie, die alles vasthoudt, wat aan deelnemers wordt samengebracht, die ze schoolt door haar pers, die haar troepen overal in het veld voert, waar het noodig is, die ze op elk terrein van politiek en maatschappelijk strijden mee laat doen en zoo hun inzicht voortdurend oefent en versterkt. Zoo alleen kan een revolutionaire klassebeweging tot een macht opgroeien, die door haar vasten zekeren gang vertrouwen bij de verder afstaanden wekt. Dit vertrouwen was in vroegere jaren de groote wervende kracht van de S. D. partijen, zooals de Duitse en ook de S. D. A. P.; nu dit vertrouwen ineengezakt is, is de arbeidersklasse, verbijsterd en verward, met grooter machteloosheid geslagen dan ooit te voren, en jaren van opbouw volgens nieuwe principes zullen noodig zijn, voor weer een dergelijk vertrouwen mogelijk is. Daarom kan men wel allerlei elementen samenbrengen, die uit ethische, uit burgerlijk-pacifistische of uit proletarisch-revolutionaire overwegingen tegen het militarisme zijn: Maar een groot krachtig verzet die de massa's zoo meeslept, dat het militarisme tot zijn oude bescheiden kleinheid zal terugdringen, is in elk geval uitgesloten. *Een strijd tegen het militarisme met blijvend resultaat kan slechts bestaan in het groeien van een georganiseerde klassebeweging, die veel ruimer en groter doeleinden heeft, en op alle gebied de heerschende klasse aanvalt en haar macht ondermijnt.* A. P.

De Oorlog.

Een historische week.

Deze week valt in een tijd, die tot historische herdenkingen noodt, ja dwingt. De wereldoorlog moge feller dan ooit woeden; op alle groote gevechts-terreinen moge het bloed van duizenden stroomen in de grootste worsteling, die de wereld nog heeft aanschouwd, willen wij voor ons uit zien, dan moeten wij van tijd tot tijd midden in den overstelpenden stroom der ontwikkeling een blik terugslaan.

Iets meer dan 10 jaar is het geleden, in Juni 1905, dat de geweldige verschuiving in het evenwicht der wereldmachten, die voltooid was door de Fransche-Engelsche verstandhouding van 1904, voor de eerste maal een dier crisissen in de verhouding der jonge en oude Imperialistische Machten deed ontstaan, welke sinds dien met steeds korter tusschenpoelen zich herhalend, in 1914 de groote katastrofe brachten. Het was het jaar, waarin de eerste Marocco-crisis door het aftreden van den Franschen minister van buitenlandsche zaken Delcassé, die tegen den zin van zeer veel Fransche staatslieden, de „goede verstandhouding“ van 1904 met Engeland tot stand had gebracht, openbaar werd. Duitschland's optreden toen bracht Delcassé ten val en na de conferentie van Algeciras, waarop de Marocco-kwestie door de Groote Mogendheden voorloopig geregeld werd, scheen het een tijd lang of het mogelijk zou zijn, die samenwerking tusschen de Fransche Hooze Bank en de Duitse groot-industrie, vooral de ijzerindustrie, tot stand te brengen, die vele Fransche financiers evengoed wenschten als de Duitse Regeering. De ontwikkeling van het *Imperialisme als geheel* der beide Rijken verhinderde dat streven, waaraan ook b.v. de laatste burgerlijke idealist, die Jaurès was, zijn krachten wijdde, hij, die een „goede verstandhouding“ met allen wenschte, zonder te bedenken, dat „goede verstandhoudingen“ in de wereld van het kapitaal en zeker in die van het groote bankkapitaal zich steeds slechts kunnen voltrekken *ten koste* van derden en dus ten slotte steeds weer nieuwe vijanden moeten scheppen, zelfs al zou het proletariaat zich gedwee hebben neergelegd bij een verdeling der Aarde door de jonge kolossen. In 1911 ontstond, tengevolge van nieuwe stappen van het Fransche Imperialisme, een nieuwe spanning tusschen beide Mogendheden. Een nieuwe crisis, die Europa voor de tweede maal het gevaar van een wereldoorlog voor oogen voerde, ditmaal veel ernstiger, daar Engeland zich overholen aan Frankrijk's zijde schaarde. Het systeem van den in 1905 gevallen Delcassé bleek na enkele jaren zich te hebben hersteld. Delcassé's geest leidde weer het Fransche Imperialisme. De staatslieden, die na 1911 de buitenlandsche politiek der Fransche geldrepu-

blik hebben geleid, Poincaré vooral, waren niet anders dan uitvoerders van zijn streven. Vergeefs trachtte het Engelsche Imperialisme in het jaar 1912 en gedurende den eersten Balkan-oorlog (October 1912-voorjaar 1913) een verstandhouding met het Duitsche tot stand te brengen. Men kwam niet verder dan tot samenwerking van geval tot geval — in den aanvang van dien oorlog. Het groote systeem der „verstandhoudingen“, dat in 1904 voltooid was en in 1905 beproefd, bleek te sterk. Toen in 1915 de Wereldoorlog uitbrak was het Delcassé's systeem, waaronder Europa zich in de wereldworsteling stortte, het systeem van den man, die nog geen 10 jaar geleden voorgoed ten val scheen gebracht. En dezelfde Delcassé leidt nu de buitenlandsche politiek der Republiek en zal, bedriegen alle teekenen niet, zijn stempel zetten op de diplomatieke onderhandelingen, die ten slotte den nieuwen toestand van Evenwicht tusschen de Groote Mogendheden na dezen oorlog zullen inleiden.

Is het dan niet voorbarig om reeds nu daaraan te denken?

Men wordt er, zijns ondanks, toe gebracht, omdat wij immers ook in deze dagen de honderdjarige herdenking hebben van de laatste militaire en diplomatieke gebeurtenissen, die het Evenwicht in 't leven riepen, dat in 1815 tot stand kwam na den algemeenen oorlog van 25 jaar, die met de groote Fransche Revolutie in 1790-91 begon.

Waterloo op 18 Juni 1815, waar, dank zij de zwakheid van Napoleon zelf en de slechte keuze van zijn generaals, dank zij dus het feit, dat het Caesarisme van dezen geweldigen aanvoerder der Fransche bourgeoisie *zich zelf had overleefd*, het Keizerrijk definitief in elkaar stortte. Waarachtig niet, zooals men den volke nu weer wijs wil maken, dank zij de „dapperheid“ van de zwakke Hollandsche troepen, die bij Quatrebras en Waterloo op 16 en 18 Juni 1815 streden, een dapperheid, die de generaal Snijders zoowaar in een allerzotst gestelde dagorder nog eens heeft meenen te moeten in herinnering roepen. Ja zelfs niet ten gevolge van de militaire of zedelijke overmacht der Engelsche en Pruisische legers, die in den veldtocht van Juni 1815 Napoleon hebben verslagen. Als het Keizerrijk in 1815 *innerlijk* nog sterk was geweest, zou het in 1815 zoomin zijn overwonnen als in 1813.

En de tweede groote historische datum valt op 9 Juni 1815, enkele dagen vroeger, toen namelijk de te Weenen vereenigde diplomaten, zooals het dezer dagen door den bekenden Leidschen uitvinder van de „internationale politie“ in de *N. R. Ct.* werd geschreven, „het meest omvattende vredesverdrag teekenden, dat de wereld na Munster heeft gekend“. Na Munster, dat is dus na 1648, toen de dertigjarige oorlog met den zoogenaamd tachtigjarigen ten einde liep en de grootste wereldmacht van de tweede helft der 16e eeuw, de Spaansche Habsburgsche Monarchie voorgoed afstand deed van haar aanspraken op de wereldheerschappij. Aan dien tweeden datum, de herdenking van de „Weener Slotakte“ willen ook wij een oogenblik onze aandacht wijden.

Uit een proletarisch, uit een revolutionair standpunt gezien, verdient de dag inderdaad zeker minstens zoo zeer onze aandacht als Waterloo. En dat belang blijkt reeds uit de wijze, waarop de zoeven genoemde pacifistische professor, evenals andere burgerlijke geleerden naar aanleiding van het Weener Congres en zijn werk hebben gesproken.

Inderdaad, wie aan den vrede denkt, denkt ook aan Weenen voor honderd jaar evenals aan het Europeesch Concert, dat b.v. na 1870, in den tijd vóórdat de nieuwe Imperialistische Wereldpolitiek zich duidelijk openbaarde, geruimen tijd bij alle belangrijke kwesties van internationalen en wereldpolitieken aard fungeerde. Hij denkt ook aan de laatste pogingen om dat Europeesche „Concert“, weer te herstellen waarvan een bekend oud-staatsman, Delcassé's voorganger als leider der Fransche buitenlandsche politiek, zegt, dat het in 1902 „door het sluiten van allerlei afzonderlijke „verstandhoudingen“ over de Middellandsche Zee veranderd is in een „Cacophonie“ (wanklank).

Die pogingen zijn b.v. door Grey gedaan gedurende den Balkan-oorlog en het resultaat is geweest een „regeling“ der Balkankwesties, waardoor de tweede Balkan-oorlog onvermijdelijk werd, de spanning op den Balkan toenam en ten slotte in 1914 de groote aanleiding tot den Wereldbrand gegeven was.

Kortom, wie aan Weenen denkt, die denkt ook aan al de keeren, waarop een „samenwerking“ of „samenstemming“ (concert) van de groote Europeesche Mogendheden regelingen heeft getroffen, die steeds de kiem, ja soms reeds de half-volgroeiende plant pootten van nieuwe oorlogen.

Maar de revolutionair denkt er ook aan, dat Weenen en de Weener Slotakte tevens bezegelde de overwinning der *Reactie* in Europa. Der feodale en dynastieke reactie op de burgerlijk-revolutionaire van 1789. Dat de Weensche diplomaten wel rekening hielden met de belangen van elk Duitsch potentiaatje, dat zich in den storm der Napoleontische oorlogen, door omkoopning van Napoleon's kamerdienaren, had staande weten te houden, met elk Italiaansch tyrannetje, dat weer vrijheid kreeg, zijn „volk“ uit te buiten en te verpletteren, zooals hij het in de 18e eeuw had gedaan. Dat de Weener slot-akte de werkelijke veroveringen der burgerlijke, Europeesche Revolutie, die Napoleon voor 't grootste deel had moeten eerbiedigen, te niet deed, waar het maar mogelijk was, en slechts erkende, in zooverre ze vereenigbaar waren met de herstelde heerschappij van Adel, Dynastieën en Kerk. Dat de Nationaliteiten, de revolutionaire vormen, waarin de bourgeoisie haar emancipatie moest bewerkstelligen, zoomin werden erkend als in Spanje „de rechten van den mensch“. Dat de Weener slot-akte dus Europa terugbracht tot een toestand, die het, krachtens zijn economische en geestelijke ontwikkeling reeds verre vooruit was, zoodat een halve eeuw van revoluties en oorlogen, een eindeloze reeks van ellende en bloed, noodig was om zowat te herstellen, wat de diplomaten te Weenen hadden afgebroken en verwaarloosd.

Als de bourgeoisie, voor zoover zij historisch gevormd is, nu met verlangen terugziet naar Weenen 1815 en uitkijkt naar een toekomstige „slot-akte“, is dit evenzeer typeerend voor haar, als het een waarschuwing is voor den huidige revolutionair. Want de bourgeoisie van nu is immers de reactionaire bende van 1815. Haar huidige staatslieden zijn de Metternich's en Talleyrand's van Weenen. Ja, gelijk de reactie van 1815 haar grootsten staatsman in West-Europa vond in Talleyrand, renegaat en dienaar van alle Fransche Gouvernemenen sinds 1790, groot geworden door de burgerlijke Revolutie en na 1815 een harer sluwste bekampers, zoo hebben wij nu immers de „democraten“ als Lloyd-George, de socialistische renegaten als Millerand en Briand, de „socialisten“ zoowaar, als A. Thomas, E. van der Velde, Sembat en Scheidemann, die, min of meer belangrijke werktuigen der huidige Imperialistische Regeeringen, hun rolletje zullen spelen bij een toekomstig Weenen. Zoo ooit dan ligt hier in het verleden een spiegelbeeld van heden en toekomst.

Wanneer de genoemde internationale-politieprofessor, die vóór alles een Hollandsch imperialist en nationalist is, Weenen en de Weener slot-akte van 9 Juni 1815 prijzend in herinnering brengt, dan geschiedt dit, evenals het geval is met een anderen geleerde (Dr. Colenbrander in de Gids), omdat Weenen de groote Europeesche vraagstukken van toen niet revolutionair regelde, maar integendeel achteruit zette. En, bijkomstig, ook, omdat de Weensche diplomaten van 1815 de vuile en verrotte Hollandsche handelsbourgeoisie der doode Republiek van 1795 weer in de gelegenheid stelden in suiker en koffie te gaan sjacheren op de oude manier, de uitgemergelde proletariërs „te bedeele“ en Indië ongestoord weer uit te mergelen en te plunderen. En dat alles onder garantië van de Groote Mogendheden.

Zoo hoopt de Hollandsche bourgeoisie van nu het ongestoorde behoud van haar handelspositie in Europa en van de petroleum in Indië. Toen koffie en suiker, nu petroleum. Het eenige onderscheid is, dat deze zooveel honderden miljoenen oplevert als gene miljoenen oprachten.

En dat verstaat onze bourgeoisie er ook onder, dat hoopt zij en daarvoor is zij desnoods bereid het Hollandsche proletariaat zijn bloed te doen vloeien, wanneer er gezegd wordt, dat een toekomstig Weenen den vrede zal moeten opbouwen „op het beginsel der nationaliteit“, maar dit beginsel niet „doctrinair“ (leerstellig) opgevat.

Legitiem, zoo schrijft de internationale professor, „legitiem zullen zijn de nationaliteiten, in zooverre zij werkelijk reeds nationaliteiten zijn gebleken, dat is te zeggen meer zijn geworden dan volkenkundige begrippen. Nationaliteit is politieke en beschavings-eenheid; iets veel samengestelds en fijners dan rasgemeenschap...“

In verstaanbare taal overgebracht wil uit zeggen: de Europeesche nationaliteiten, zoover zij een eigen bourgeoisie, eigen kapitaalsbelangen, eigen imperialistische belangen hebben, zullen moeten worden erkend, ook al zijn ze klein. *Niet natuurlijk, de niet-Europeesche, de niet-blanke, de Aziatische, Afrikaansche volken, die nog niet tot de Europeesche*

barbaarsheid, kapitalisme en kapitalistische oorlogen, zijn voortgeschreden. Wel Nederland en België, maar niet het onmetelijke China, de Arabieren of de Javanen.

Dat is het behoud, dat onze bourgeoisie en de bourgeoisie internationaal van een nieuw Weenen hoopt.

En naar binnen moet daaraan beantwoorden een onderdrukking van elk werkelijk revolutionair, socialistisch verzet in Europa, in den boezem der grootere en kleinere Imperialistische Staten. Natuurlijk zijn de Scheidemannen, Troelstra's en Van der Velde's daarbij *heden* zoo onmisbaar als de voormalige burgerlijke revolutionairen in 1815.

Zoo heeft de herinnering van 1815 ook voor ons haar nut.

v. R.

Logies voo Kongres-afgevaardigden.

Zij die op de Kongres-dagen voor logies gezorgd wenschen te zien kunnen zich schriftelijk wenden tot de sekr. van de afd. Utrecht der S. D. P.: H. v. Oosten, Paramaribostraat 28, Utrecht.

Korrespondentie. A. C. G., voormalig adres Kore Jansstr. 9bis, Utrecht, wordt verzocht zijn nieuwe adres op te geven aan de sekr. der afd. Utrecht: H. v. Oosten, Paramaribostraat 28.

Eenige stukken en ingezonden stukken moeten door de groote aandrang van kopie tot onze spijt weer tot het volgend nummer blijven liggen.

Adhaesie.

Het Landelijk Agitatie-Komitee der Samenwerkende Arbeiders-Vereenigingen (S. A. V.) tegen de Oorlog en zijn Gevolgen verzoekt alle arbeiders-vereenigingen en andere vereenigingen die het aangaat, *zowel landelijke als plaatselijke* vereenigingen, hun adhaesie te willen betuigen aan het adres van het Landelijk Komitee der S. A. V. aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal, inzake verwerping van het wetsontwerp tot uitbreiding van de landstorm.

Het Landelijk Komitee publiceert hierbij een vorm, waarin deze adhaesie kan geschieden. De vereenigingen gelieven er op te letten, dat de adhaesie-betuiging op zegel aan de Tweede Kamer dient te worden gezonden.

Aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal!

Ondergeteekenden (volgen de namen) respectievelijk Voorzitter en Sekretaris van de (volgt de naam van de vereeniging) gevestigd te (volgt de plaats waar de vereeniging gevestigd is)

betuigen adhaesie aan het adres van D. J. Wijnkoop en A. Grootveld namens het Landelijk Agitatie-Komitee van de Samenwerkende Arbeiders-Vereenigingen (S. A. V.) tegen den Oorlog en zijn Gevolgen, inhoudende het verzoek om het wetsontwerp tot uitbreiding van de landstorm niet aan te nemen.

Hetwelk doende

(Volgen de ondertekeningen.)

Pruisische Onbeschaamdheid.

A.s. Dinsdag 22 Juni zal hier een protestverg. gehouden worden in de Nijverheid, 's avonds ten 8 uur, door de voormalige Samenwerkende Arb. Ver.

Hiervoor zijn biljetten gedrukt met als onderwerp: „Ons protest tegen de Bloedwet“. Toen nu de biljetten bij de stadsplakkers werden aangeboden had deze bezwaar ze zonder voorkennis van de politie te plakken.

Voorz. en secr. van het gevormde comitee zijn toen naar de Hoofd-commissaris getogen met een biljet en kregen als bescheid dat ze niet mochten worden geplakt.

Op de vraag waarom niet kreeg men geen antwoord.

Toen de secretaris nog ons vroeg, wijzende op het onderwerp of het soms daaron niet mocht geplakt worden, zei de commissaris: deze biljetten mogen niet geplakt worden.

Intusschen zullen de biljetten toch geplakt worden al is het niet op de borden.

We kunnen hier echter voor de zooveelste maal uit leeren, dat de handlangers van de Bloedheeren elk daadwerkelijk verzet in de kiem willen verstoppen.

En voor ons is het een aansporing om zoo door te gaan omdat het blijkt dat we op den goeden weg zijn.

Wanneer zullen de arbeiders die achter de S. D. A. P. aansjokken dit ook eens kunnen zeggen?

O.

Vergaderingen.

AMSTERDAM.

Zaterd. 19 Juni. Droogdok-arbeiders: Diligenta, Waterlooplein; Wijnkoop: De strijd tegen de Bloedwet.

Dinsd. 22 Juni. S. A. V. Wijkvergaderingen tegen de Bloedwet. Czaar Peterstr. 23; Quellynstr. 104; Prinsengracht 150. Sprekers: Lansink Jr., Lansink Sr., Luteraan. 8¹/₂ u.

Woensd. 23 Juni. S. A. V. Besturenverg. Geelvinck. Het verzet tegen de Bloedwet. 8¹/₂ u.

Donderd. 24 Juni. S. D. P. Huish. Verg. Maison Prins, Waterlooplein. Kongres-Voorstellen. 8¹/₂ u.

LEIDEN.

Dinsd. 22 Juni. S. D. P.: Huish. verg. bij Dool, Oude Heerengracht.

UTRECHT.

Dinsd. 22 Juni. S. A. V. Openb. verg. Wijnkoop: Tegen de Bloedwet. Zaal Nijverheid. 8 uur.

Uit de Vakbeweging.

Centralisatie.

„Men“ schrijft ons uit vakverenigingskringen:

Wanneer wij spreken van de noodzakelijkheid der centralisatie als de beste methode van strijdvoering tegenover het kapitalisme, op politiek en economisch gebied, dan moeten wij daarbij in aanmerking nemen dat dit het uitgangspunt was van die mannen en organisatoren in de arbeidersbeweging die geleid werden door de idee, van, door sterke vakverenigingen in de maatschappij een zoodanige invloed te kunnen uitoefenen, dat daardoor het lot der arbeidersklasse dragelijk zou zijn te maken. Voorwaarde hiervoor zou slechts zijn alle arbeiders te organiseren in zoo sterk mogelijke vakverenigingen. Hierbij werd er dan in hoofdzaak aan gedacht het verzet zooveel mogelijk uit één centraal punt te leiden en aan te vuren, doch bovenal door een handige stakings-strategie te zorgen dat plaatselijke stakingen niet te snel elkaar opvolgen of tegelijkertijd plaats hebben, om zoo veel mogelijk alle krachten te kunnen concentreren op één plaats, en dus niet door overal tegelijk zonder eenige samenhang te strijden de krachten der arbeiders te verzwakken. In deze gedachtegang ligt opgesloten de verwachting om geleidelijk en om beurten iedere plaats afzonderlijk te bewerken en op deze manier op de rij af de toestanden te verbeteren. Deze opvattingen zijn zeer logisch en eenvoudig, er is slechts een flinke organisatie met een sterke kas toe nodig om elke plaats op zijn beurt te bedienen.

De propaganda voor dit begrip vond ingang en aanvankelijk werd er dan met de komst van organisatie veel strijd gevoerd. Die plaatselijke strijd was mogelijk en leidde tot successen, waardoor weer de organisatie-geest opnieuw voedsel vond. Vaak werd ook zonder strijd doch door onderhandeling al succes behaald. Men voelt dat bij een dergelijke toestand het voor alles noodig was de financiële kracht der organisatie te versterken door het betalen van hooge contributie om daarmee bij staking het uithoudingsvermogen op te voeren. Deze geheele methode van plaatselijke actie zonder dat deze tot een landelijke beweging omslaat ging slechts zoolang goed, tot dat de patroons zich landelijk gingen organiseren en hiermede de vorm van strijd veel scherper werd, doordat iedere plaatselijke beweging tot een landelijke oversloeg. De verscherping van den strijd door de werkgeversbonden bracht ook tegelijkertijd een noodzakelijke verandering in de tactiek der vakverenigingen. Immers heeft de gecentraliseerde vakvereniging door haar sterke kassen niet alleen een preventieve werking tegenover niet stevig georganiseerde patroons, zij heeft ook nog dit voordeel, dat de eischen kort en krachtig gesteld worden met de groote waarschijnlijkheid van spoedige inwilliging. Die periode van de overweldigende kracht der vakvereniging heeft, zoo zij al bestaan heeft, zeer kort geduurd, want nergens stonden de patroons stil, ook zij organiseerden zich. Met het opkomen van de patroons- of ondernemersbonden raakt direct het financiële overwicht op den achtergrond, omdat de organisaties feitelijk niet berekend zijn op groote langdurige landelijke bewegingen. Althans het verzwakt de strijd zelf en de strijd wordt steeds omvangrijker, moeilijker, riskanter; de resultaten en de kans op overwinning onzekerder. De krachten der tegenstanders worden grooter, de gevolgen van den strijd minder te overzien. Dit voelende, ontwijkt de leiding zooveel mogelijk de strijd — mede gedreven door een zeker verant-

woordelijkheidsgevoel — doch zoekt hoe langer hoe meer naar *overeenkomsten*. Deze karakterverandering van het wezen der gecentraliseerde vakvereniging welke noodzakelijk uit haar aard van loon-verzekeringsinstituut — zooals dit door haar leiders wordt opgevat — moest voortkomen, brengt tevens met zich het voeren van lange onderhandeling bekroond door contracten op nog langere termijn voor lage eischen. Voegt men hieraan toe, dat de geldmiddelen en het fondsenstelsel in tegenstelling tot het strijkkarakter der organisaties steeds toenemen, dan krijgt men ongeveer naar onze meening een beeld van de gecentraliseerde vakbond met zijn vele besturen en ambtenaren.

Niets is daarom natuurlijker dan dat onder de toestand, van thans waar de levensmiddelen duurder en de belastingen zwaarder worden, de arbeiders ontevreden zijn en dat de contracten door de bestuurders voor jaren afgesloten hun niet meer kunnen bevredigen; zij zullen er noodzakelijk toe moeten komen zich steeds meer daartegen te verzetten. Doch hier wordt tevens de kiem gelegd voor nieuwe verwikkelingen tusschen massa en leiders: De massa zal de strijd willen, terwijl de leiders terwille van de organisatie, de kassen, de onzekerheid enz., den strijd zullen ontgaan. Er zal door de leiders, tegemoet komende aan deze drang, getracht worden nieuwe contracten af te sluiten waarbij elke verandering daarin eventueel aangebracht, omgetooverd zal worden tot een succes, doch welke in werkelijkheid niet anders beteekent dan een fooi om den werkelijken strijd te ontgaan en welke niet in verhouding staat tot het duurder worden van de levensstandaard, die steeds onvoldoende zal blijven. Maar met de behoefte om alles in een overwinning om te zetten staat dan ook tevens vast dat de *bureaucratie* in de vakvereniging zal toenemen in plaats van de *democratie*. De discipline wordt hierdoor mede een van de slechtste soort, n.l.: de discipline van boven, in tegenstelling tot de zelf opgelegde discipline. Het systeem dus van temperen, door de arbeiders tevreden te maken met hun overwinning, dat door de leiders wordt gevolgd, heeft voor ons geen waarde. Het wiegt de massa in slaap en zal hierdoor nooit als een revolutionaire factor werken. Zoolang een dergelijke geest, welke het sublime der tegenwoordige methode vooropstelt, gepropageerd wordt door de leiders, door de massa wordt aanvaard, en de organisaties met haar taktiek doel worden en geen middel om opnieuw tot andere strijdmiddelen over te gaan, zoolang heeft de massa zelf geen revolutionaire beteekenis, en zullen wij moeten trachten door inzicht te brengen opnieuw het zaad voor de werkelijke socialistische strijd te doen ontkiemen. Want indien de arbeiders door ons niet in verzet gebracht worden, dan zullen zij er zeker niet toe komen door de reformistische socialisten, die niet meer in de activiteit der massa gelooven. En de vakverenigingsleiders zullen er zeker niet toekomen het verzet aan te moedigen; de gevaren voor de organisaties worden hen te groot. B.v. willen hier de gemeente- en rijkswerklieden geen gebruik van de staking. Waar, door dit alles bijeen genomen, de revolutionaire strijd in de arbeidersbeweging op een dood punt is gekomen, waar de geheele beweging staat in het teeken van: een druk van boven door de leiders, en het verzet der arbeiders nog eerst aan het opkomen is (in Engeland waar de centralisatie trouwens niet zoo sterk is doorgevoerd, is het al duidelijk te zien), kunnen wij niet enkel zweren bij de centralisatie. Indien wij dat deden, zouden wij ons precies aan het zelfde schuldig maken, wat wij de vakverenigingsleiders verwijten, n.l.: het middel voor doel te houden. Zooals bij hen de organisatie zou bij ons de centralisatie doel worden.

De centralisatie is voor ons slechts in zooverre te verkiezen boven een andere vorm van organisatie: als het kan zijn het beste middel om met kracht de revolutionaire der arbeidershoofden te bewerken en hun door hun massaalheid de kracht van zich zelf te doen bewust worden. Dus *slechts in dienst van de socialistische strijd. Elke centralisatie die een anderen geest ademt is voor ons reactionair*. Dat is zóó waar dat in de praktijk onze partij nog altijd stond aan de kant van het verzet en tegen de gecentraliseerde bureaucratie-geest. Een praktijk die wij zeker nog dikwijls terug zullen zien komen. Want, waarde partijgenooten, dat is één van de fundamenten van onze socialistische gedachte en strijd, n.l.: dat de arbeiders ten slotte *zelf* in verzet zullen komen, onbelemmerd, als een bruisende stroom, zich niet storende aan dammen en dijken, opgeworpen door de leiders.

Dat de propaganda hiervoor in de „modern“ gecentraliseerde vakbonden *beter* zou kunnen gevoerd worden is *niet* bewezen en moet met het oog op de tegenwoordige praktijk worden tegengesproken. Immers wordt in de vakbonden de stem van onze partijgenooten, die strijden willen, steeds gesmoord, en ik vermoed dat bij het internationaal scherper worden der richtingsverschillen dat in *sterkere mate* nog zal gebeuren.

Al zijn wij dus voor de centralisatie als organisatievorm, nimmer kan deze vorm voor ons op zich zelf doel zijn. Doel is voor ons: strijd tegen het kapitalisme en agitatie onder de massa. Voor dit doel te werken, daarvoor *moeten* wij ook bij de syndicalisten aankloppen, bij wie de organisatievorm wel vaak een achterlijke is, doch welke zich beweegt in de richting der centralisatie. En ook deze richting, wil zij niet versteen in de bureaucratie, kan slechts een kracht worden, als zij het revolutionair socialisme aanvaardt.

Protest-Motie.

Men verzoekt ons om opname van het onderstaande:

De ondergeteekende Organisaties, in vergadering bijeen in het Café Beltman te Hengelo (O.); gehoord hebbende, dat het Ministerie van plan is de geheele werkbare bevolking van Nederland van 20 tot 40 jaar den militairen oefenplicht op te leggen;

protesteeren met kracht tegen zoon daad van geweld en gaan over tot de orde van den dag.

Socialisten-Vereeniging, Enschede.

Vrije Organisatie van Textielarbeiders, Enschede. S. D. P., afdeling Enschede.

Socialisten-Vereeniging, Hengelo.

Onafhankelijke Metaalbewerkers, afd. Hengelo.

Katoenbewerkers-Vereen. „Union“, Hengelo.

Socialisten-Vereeniging, Almelo.

Onafhankelijke Bouwvakfederatie, afd. Almelo.

Textielarbeiders-Vereeniging, Almelo.

Sigarenmakersfederatie, afd. Almelo.

Vrije Organisatie van Textielarbeiders, Goor.

Intern. Anti-Militaristen Vereen., afd. Apeldoorn.

Van de Afdelingen.

Amsterdam. Het Ag.-kom. besloot deze en de volgende Dinsdag wijk-vergaderingen te houden tegen de Bloedwet, waarin de beide Lansinks, Luteraan en Wijnkoop zullen spreken.

Het afd. best. der S. D. P. besloot in de verkiezingsweken in elk der distrikten II, III, VIII en IX een vergadering te houden, met Luteraan, Spielman en Wijnkoop als sprekers.

Den Haag. In de druk bezochte, huish. verg. van alle leden bij het agitatie-comitee aangesloten, werd besloten om na afloop der verg. een wandeling door de stad te gaan maken.

„De onderwijzers van de straat“, (woorden van de aanstaande regent Hoeienbos) die, zooals bij iedere verg. aanwezig, werden toch verrast door het directe optreden der arbeiders.

Wij trokken, socialistische liederen zingend door een groot deel der stad, totdat in de Poten de politie zich sterk genoeg gevoelde om er op los te kunnen hakken. Partijgenoot de Visser en eenige andere arbeiders liepen nogal eenige gevoelige klappen op van de „onderwijzers van de straat.“ Wij hopen dat het agitatie-comitee ook deze ploertige mishandeling aan zal grijpen, om de arbeiders te demonstreeren wat het beteekent revolutionair te zijn, of — de godsvrede met de bourgeoisie te hebben!

Leeuwarden. Dinsdagavond hield de S. D. P. alhier een prachtig geslaagde vergadering in het gebouw der Coöperatie Excelsior tegen de Bloedwet. Wijnkoop sprak. De zaal was eigenlijk te klein. Een 20-tal brosjures en een 20-tal Tribunes werden onzerzijds verkocht. We wonnen een abonné op *De Tribune*.

Leiden. Donderdagavond sprak Wijnkoop in een stampvolle zaal van de Graanbeurs over de Bloedwet. Velen moesten zich met staanplaatsen vergenoegen.

Rotterdam. Zondag werd op onze h.h. verg. de verkiezingspropaganda behandeld. 20.000 Manifesten worden verspreid. Een openbare vergadering gehouden. Op de Landelijke betooging tegen de oefenplicht zullen Nagel en v. d. Graaf onze afd. vertegenwoordigen. Beschrijvingsbrief werd gedeeltelijk behandeld, op de volgende h.h. vergadering voortzetting.

Utrecht. Dinsdag spreken Nieuwenhuis en Wijnkoop in een vergadering van het Pl. Agitatie-komitè tegen de Bloedwet. De vergadering wordt om 8 uur gehouden in „De Nijverheid“.